

● OSMANLI TARİHİ

II.ÜNİTE :DÜNYA GÜCÜ OSMANLI DEVLETİ

OSMANLI EKONOMİSİ

OSMANLI EKONOMİSİ

II.(Fatih) Sultan Mehmed - 10 Akçe, 875 - Kostantiniye

OSMANLILARDA TİCARET

Osmanlı Devletinde tüccarlar niteliklerine göre üç gruba ayrılmışlardı:

a)- Sermayedar(Tacir-i mütemekkin):Bunlar çoğunlukla bir malı ucuz ve bol bulunduğu dönemde alır ve fiat yükseldiğinde satarak kar ederlerdi.

b)- Taciri Seffar: Bunlar bir malı ucuz olan bölgeden alarak,pahalı olan bölgeye getirerek satarlardı.

c)- Örgütlenmiş Tüccar: Belli bir yerde mal gönderebileceği güvenilir temsilcileri olan tüccarlar.

OSMANLI EKONOMİSİNİN TABİİ KAYNAKLARI:

İNSAN

Bir yer fethedildiğinde ya da belirli aralıklarla kaza ve sancakların vergi yükümlüsü "erkek nüfusunu" ve bunların ödeyeceği vergi miktarını saptamak amacıyla "TAHRÎR" denilen bir sayım yapıldı. Tahrir defterlerini "Nişancı" tutar, bir örneği de Eyalette saklanırdı.

TOPRAK

Osmanlı Devletinde ekonominin en önemli kaynağı topraktı. Osmanlı Devleti,ekonominin en önemli kaynağı olan toprağı,genel olarak miri arazi tanımıyla kendi mülkiyetinde tutmuştur. Osmanlı Devleti,toplumsal beslenmesi için özellikle ,susuz tarım yapılan,yani büyük ölçekli hububat üretimi için gerekli topraklar başta olmak üzere,ekim yapılan kasaba ve şehir sınırları dışında kalan toprakları,tasarrufu köylüde olmak üzere,kendi mülkiyetinde tutmuştur.

OSMANLI EKONOMİSİ

OSMANLI DEVLETİNDE ÜRETİM

II.(Fatih) Sultan Mehmed - 10 Akçe, 875 - Kostantiniye

HAYVANCILIK

Hayvancılık, tarım ekonomisinin ve genel ekonominin önemli unsurlarından biridir. Genel olarak göçebelerin uğraşı olsa da, köylüler de bu alanda önemli bir rol üstlenmişlerdir. Sadece göçebelerden alınan resm-i yaylak ve resmi kışlak yerine, hayvan besleyen herkesten adet-i ağnam denen vergi alınıyordu.

TARIM

Osmanlı ekonomisinin en önemli sektörü tarımdır. 17. yüzyılın başlarına kadar Osmanlı devleti tarım ürünleri bakımından kendine yeten bir ülkeydi.

4-ESNAFLIK (SANAYİ)

Osmanlı toplumunda esnaflar LONCA adı verilen teşkilatlara sahiptiler. Her esnaf muhakkak bir loncaya kayıtlı olur, loncasının koruması ve denetimi altında bulunurdu. Bugünkü tabipler odası, mimarlar odası, şoförler cemiyeti gibi... Dükkan açma hakkına GEDİK denilirdi. Gedik'e sahip olmak için çıraklık, kalfalık yapıp, ustalık belgesini almak gerekirdi.

MADENCİLİK

Osmanlı Devleti'nde madenler iltizam olarak dağıtılırdı. Çıkarılan madenlerin çoğu ülke içinde işlenemediğinden dışarıya ihraç edilirdi. **NOT:** Osmanlılarda ilk madenin işletilmesi Osman Bey zamanındadır. Bilecik'in fethi ile buradaki demir madeni işletilmiştir.

2009-SÖZ 2

9. Osmanlı Devleti'nin ekonomisinin dışa bağımlı hâle gelmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Âyanların nüfuzunun artmasının
- B) Küçük sanayi atölyelerinin kapanmasının
- C) Düyun-ı Umumiye İdaresinin kurulmasının
- D) Avrupa devletlerine ayrıcalıklar tanınmasının
- E) Avrupa sanayi ürünlerinin her yerde serbestçe satılmasının

2011-YGS

7. Aşağıdakilerden hangisinin Osmanlı Devleti'nde yerli tüccar kesiminin güçlenmesini engellediği savunulamaz?

- A) İpek ve Baharat yollarının önemini kaybetmesi
- B) Üretimin tarıma dayalı olması
- C) Yabancılarla kapitülasyonlarla ayrıcalıklar tanınması
- D) Osmanlı deniz taşımacılığının yetersiz olması
- E) Osmanlı sanayisinin rekabet gücünü giderek yitirmesi

2010-YGS

6. Osmanlı Devleti'nde, timar sistemiyle işletilmesi köylülere bırakılan toprağın,

- I. çift, yarım çift gibi büyüklüğüne göre tanımlanması,
- II. üretim vergisinin, ürünün belli bir oranı olarak hesaplanması,
- III. mülkiyetinin devlete ait olması

durumlarından hangilerinin, büyük toprak sahiplerinin ortaya çıkmasını ve Avrupa'dakine benzer feodal sistemin görülmesini engellediği savunulabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I, II ve III

2012- LYS

19. Osmanlı Dönemi'nde, her birinde tek bir cins ticaret maddesinin toptan satışının veya dağıtımının yapıldığı kapalı pazar yeri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zaviye

B) İmaret

C) Kapan hanı

D) Bedesten

E) Külliye

2010-LYS

18.

I. Sahn-ı semân Medreseleri	Kadı ve müderris yetiştiren yüksek okullar
II. Salyaneli Eyaletler	Timar sisteminin uygulanmadığı eyaletler
III. Reaya	Yönetenler
IV. Has	Yüksek dereceli görevlilere verilen dirlik
V. Vaka-i Hayriye	Yeniçeri Ocağının kaldırılması

Yukarıdakilerden hangisinin açıklaması, karşısında yanlış olarak verilmiştir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

●TİCARETLE İLGİLİ DEYİMLER:

- **Menzil** : Yol üzerindeki konaklama noktaları denirdi.
- **Menzil Teşkilatı** : Haberleşme TATAR denilen ulaklar tarafından yapılıyordu. Devlet habercilerin çabuk gitmelerini sağlayacak dinlenmiş atları ve yiyecek ihtiyaçlarını karşılamak için konaklama yerine yakın köy ve kasabalardaki bazı aileleri bu iş için görevlendirirdi. Bu teşkilata "**menzil teşkilatı**" denirdi.

● **Derbentçi** : Ana yolların, boğaz ve geçitlerin güvenliğıinden sorumluydu.

● **Mekkâri Tâifesi** : Yolcu ve mal taşıma işlerini meslek edinen esnaflara verilen ad.

OSMANLI TOPLUMU

DEVLETİN RESMİ TASNİFİNE GÖRE OSMANLI TOPLUMU

a-Yönetenler: Askeri sınıf

**Saray halkı,
Seyfiye,
ilmiye ve
kalemiye**

b-Yönetilenler: Reaya

Osmanlı Devleti'nde,askeri sınıf dışında kalan,dolayısıyla yönetime katılmayan,geçimini tarım ve sanayi alanında üretim yapmak ve ticaretle uğraşmak suretiyle temin eden ve devlete vergi veren kesim,toplunun ikinci sınıfını oluşturuyordu. Bu sınıfa raiyyet sınıfı veya reaya deniliyordu.

YERLEŞİM DURUMUNA GÖRE OSMANLI TOPLUMU

Şehirliler

Köylüler

Göçebeler

1-Askeriler
(Yönetenler=Seyfiye,
ilmiye,kalemiye)
2-Tacirler 3-Esnaf
4-Diğer gruplar
(yabancılar,yabancı
temsilciler,yabancı tacirler
veya gezginler,işsizler,seyyar
satıcılar, seyyidler)

2010-LYS

18.

I. Sahn-ı semân Medreseleri	Kadı ve müderris yetiştiren yüksek okullar
II. Salyaneli Eyaletler	Timar sisteminin uygulanmadığı eyaletler
III. Reaya	Yönetenler
IV. Has	Yüksek dereceli görevlilere verilen dirlik
V. Vaka-i Hayriye	Yeniçeri Ocağının kaldırılması

Yukarıdakilerden hangisinin açıklaması, karşısında yanlış olarak verilmiştir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2010-YGS

2010 – YGS / SOS

8. Osmanlı Devleti'nde yaşayan Müslüman olmayan toplulukların, din ya da mezhep esasına göre örgütlenip yönetilmesi biçimine millet sistemi denir.

Millet sisteminin,

- I. toplumu oluşturan grupların benliklerini koruması,
- II. toplumda din veya mezhep değiştirmenin yasaklanması,
- III. Osmanlı toplumunun kaynaşması

durumlarından hangilerine neden olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I, II ve III

● C- GÜNLÜK HAYAT

1-Sarayda

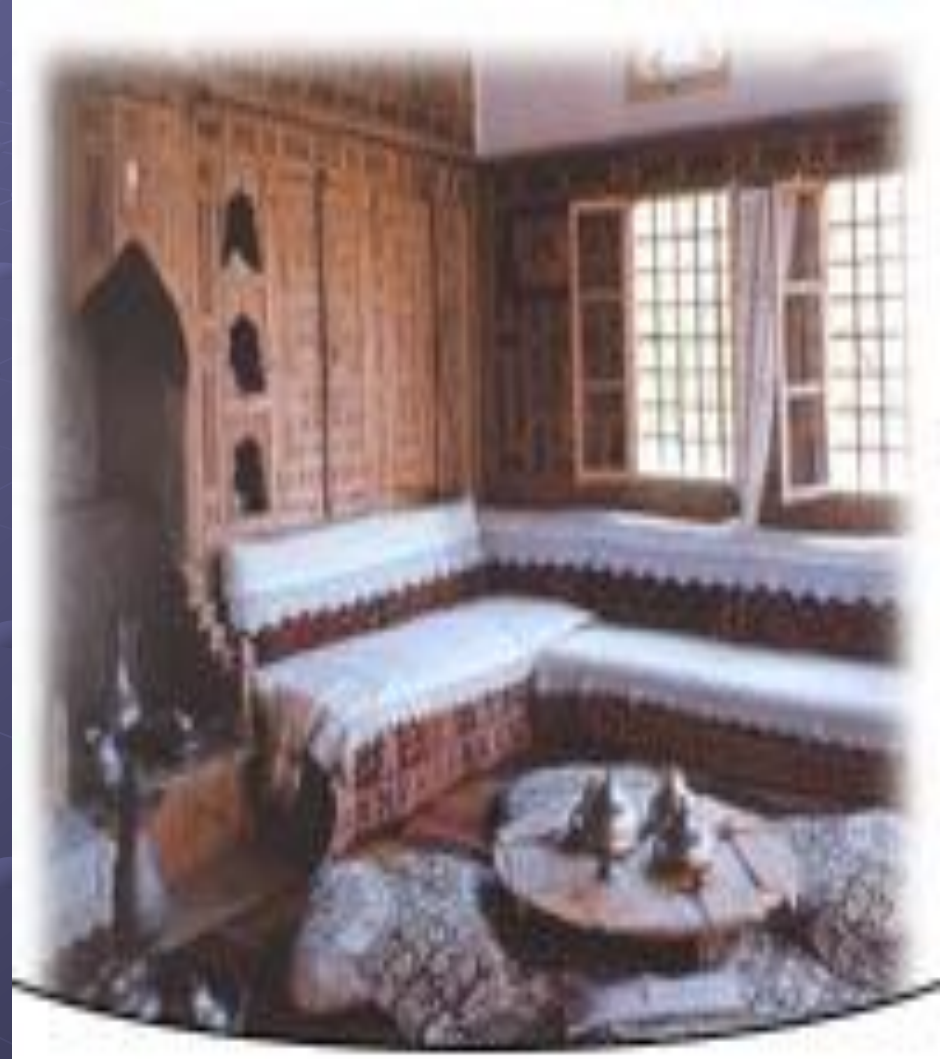
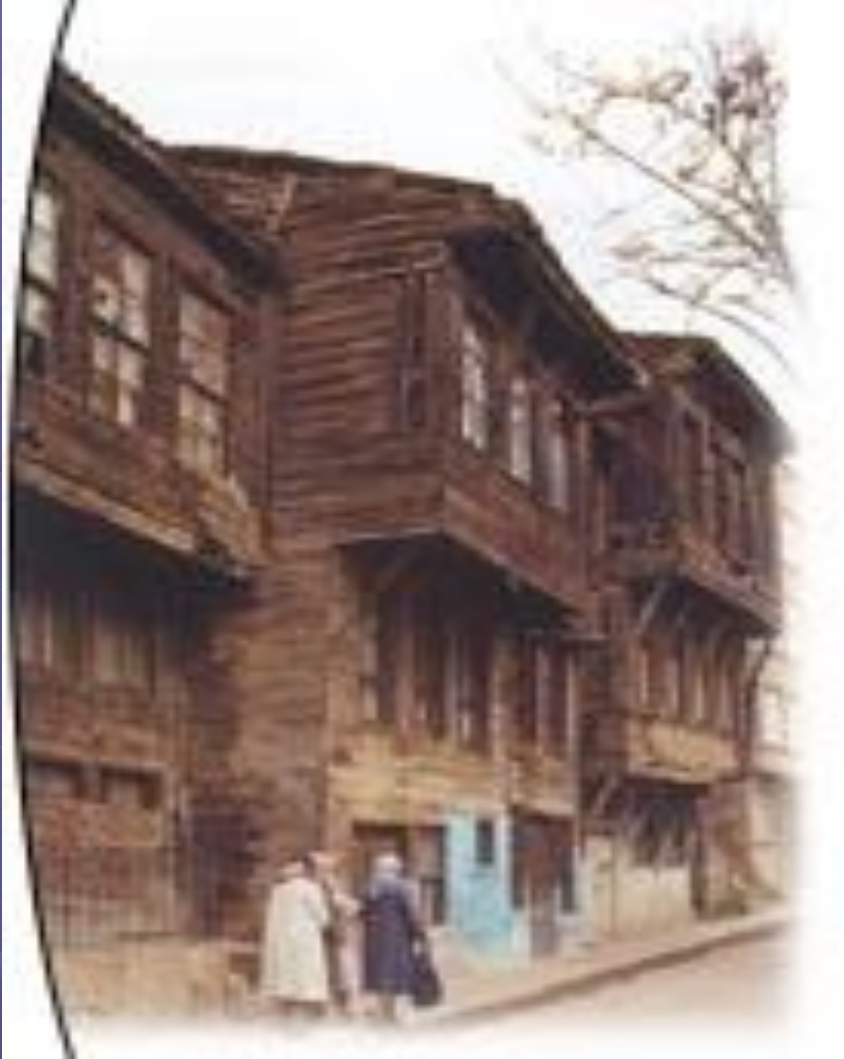
- Saray,padişah ve ailesi ile Saray'ın iç ve dış hizmetinde bulunan on beş bin görevlinin yaşadığı kendine özgü kapalı bir ortamdı. Saray'ın Harem kısmı ve buradaki gündelik hayat konusunda XX.yüzyıla kadar pek bir şey bilinmez. Avrupalı seyyahların verdiği bilgiler hayal mahsulüdür. Çünkü Harem ancak 1909'dan sonra kapılarını dünyaya açmıştır.

● Harem halkı, günlerini, kendilerine ayrılan dairelerde ve ya odalarda , yiyip içmek, ibadet etmek, okumak, bazı eğlence, şenlik ve törenlere katılmakla geçirirlerdi. Harem Enderun Mektebi'nin fonksiyonunu görüyordu.

●2-Şehirde

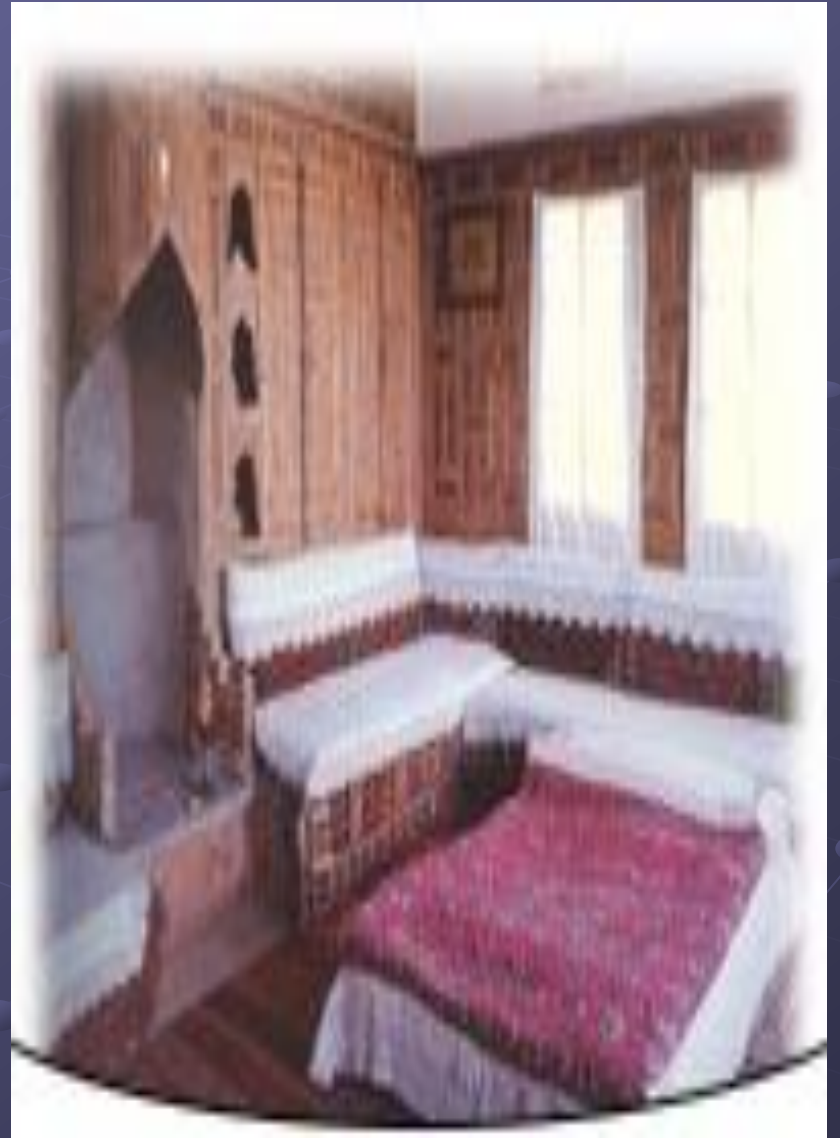
- Osmanlı şehrinde ,özellikle şehrin Müslüman kesiminde, gündelik hayat sabah namazıyla başlardı. Erkek işyerine giderken kadın da evde gündelik işlerle uğraşırdı. XV. Ve XVII. yüzyıllarda Osmanlı ülkesini gezen seyyahlar Türklerin kanaatkar olduğunu,az masraflı ve çabuk hazırlanan yemekler yediklerini, tuz, ekmek, sarmısak veya soğan ile biraz yoğurtları varsa başka bir şey istemediklerini,onlar için bir fıçı pirinçle bir kaç çanak yağ ve kuru meyvenin önemli bir erzak oluşturduğunu anlatırlar.

TÜRK EVLERİ

TARİHİ KAPILARI

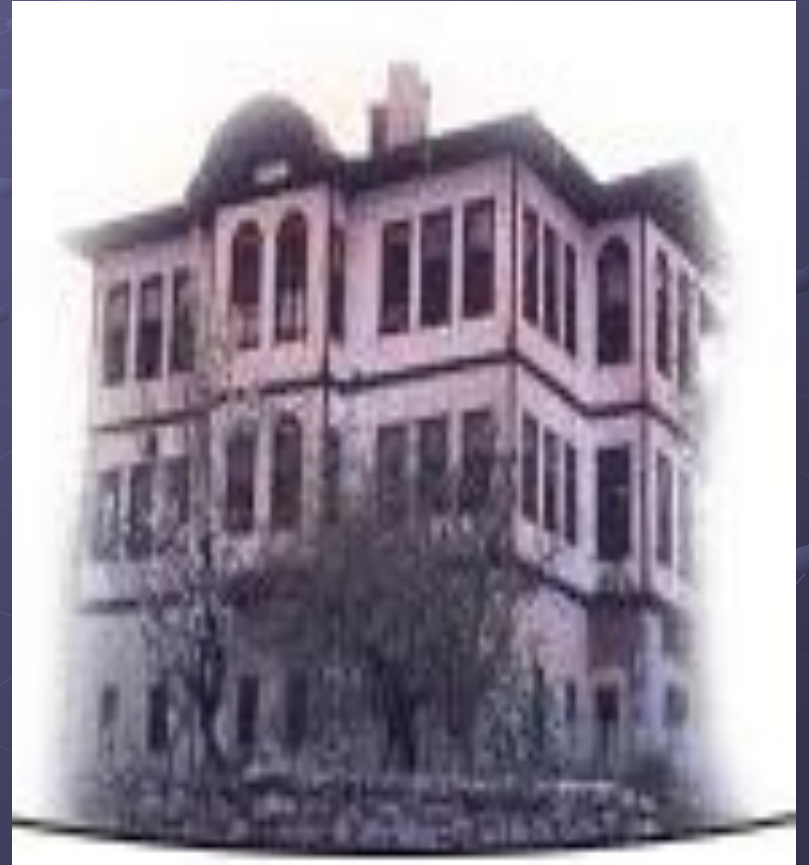

Yalılar

Konaklar

Amcazade Yalısı

- XVI.yüzyıl ortalarında kahve kullanımı da başlamış ve yaygınlaşmıştı. İlk defa İstanbul'da **1554'te açılan kahvehane** kısa zamanda bir çok şehirde moda olmuş, sohbet yerleri haline gelmiştir.
- Çalışanlar öğle yemeklerini **başhane ,ışkembeci ya da muhallebicide** yerlerdi. Yemek çeşitleri boldu. İçecek olarak boza, müselles,pekmez,bal suyu,arpa suyu gibi şerbetler içilirdi. Gayrimüslimler ve bazı Türkler rakı ve şarapta içerlerdi.

●3-Köylerde

- Osmanlı ülkesinde köyler çok dağınıktı. Köylerin bir çoğu beş altı haneden oluşu-yordu. Dört beş yüz hanelik yerler kasaba sayılıyordu. Osmanlı köylülerinin büyük kesimi,özellikle ücra bölgelerde olanlar, ekonomik açıdan kendi kendilerine yetmeye çalışıyorlardı.
- Köylüler genellikle tarım ve hayvancılık-la uğraşırlardı. Sade bir hayatları vardı. Senenin günleri tarım işlerinin temposuna göre geçerdi.

●4-Göçebelerde

- Konar-göçer halk mevsimden mevsime yaylak ve kışlak arasında hareket halindeydi. Kışlaklar ve yaylaklar birbirine yakın olabildiği gibi çok uzak da olabiliyordu. Çadırlarına yurt veya ev denirdi. Bunlar çok çabuk kurulup kaldırılabilir nitelikteydi. Konargöçerlerin hayatlarında, çadırdan başka,yine hareketli bir hayat sürmelerinden dolayı at ve deve gibi o günün ulaşım ve taşıma vasıtaları önemli bir rol oynuyordu. Mevsimlik uzun yolculukları sırasında kondukları yerlere yakın pazarlarda hayvancılığa dayalı yoğurt,yağ,peynir,yapağı gibi ürünlerini satıyorlar veya takas ediyorlardı.

● C-VAKIF SİSTEMİ

- **Vakıf**, İslam hukukuna göre, bir mü'min alınteri ile kazandığı malından bir bölümünü, insanların hayrına olacak bir iş için ebediyyen tahsis ve tevkif etmesidir. Vakfı kurana **vakıf**, vakfettiği taşınır ve taşınmaz, gelir getiren mala **mevkuf** denirdi. Vakıf tesis ettiği vakfın şartlarını belirleyen bir belgeyi beldesinin kadısı ve şahitlerin huzurunda düzenlerdi. Bu belgeye **vakfiye** denir.

- Vakfiyede belirlenen şartlar ışığında kurulan vakfın yönetimi için bir yönetici tayin edilirdi. Bu yöneticiye müteveli adı verilirdi. Mütevellinin yanında,gerekirse vakfın muhasebesini tutmak için bir **cabi** tayin edilirdi. Ayrıca lüzum görülürse vakfın müesseselerinin her biri için yeterince görevli atanabilirdi. Bu şekilde vakfa hizmet eden ve karşılığında da vakfın gelirlerinden kendilerine pay ayrılanların tümüne vakfın **mürtezikas**ı denirdi.